

121

USTAWA

z dnia 13 kwietnia 1960 r.

o prawie bankowym.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Do zakresu czynności bankowych należy:

- 1) gromadzenie środków pieniężnych jednostek gospodarki narodowej oraz oszczędności pieniężnych ludności,
- 2) udzielanie kredytów na potrzeby gospodarcze,
- 3) finansowanie inwestycji,
- 4) przeprowadzanie rozliczeń pieniężnych jednostek gospodarki narodowej,
- 5) obsługa finansowa obrotów z zagranicą.

Art. 2. Do wykonywania czynności bankowych są uprawnione:

- 1) banki państwowe,
- 2) banki w formie spółek akcyjnych,
- 3) spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe

— w zakresie przewidzianym w niniejszym prawie i w przepisach wydanych na jego podstawie.

Art. 3. Minister Finansów sprawuje nadzór nad działalnością banków oraz nad wykonywaniem przez spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe czynności bankowych.

Art. 4. Banki oraz spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe są obowiązane przestrzegać tajemnicy co do obrotów i stanu rachunków swoich klientów. Wszelkich informacji w tym zakresie mogą one udzielać tylko posiadaczom rachunków, ich jednostkom zwierzchnim oraz organom uprawnionym do tego na podstawie obowiązujących przepisów.

Rozdział II

Organizacja i działalność banków.

Art. 5. 1. Bank państwowy powołuje w drodze rozporządzenia Rada Ministrów na wniosek Ministra Finansów. Rozporządzenie to ustali nazwę, siedzibę i podstawowe zadania banku.

2. Rada Ministrów na wniosek Ministra Finansów może w drodze rozporządzenia zarządzić likwidację banku państwowego, określając jednocześnie zasady i tryb likwidacji.

Art. 6. 1. Bank państwowy posiada osobowość prawną i ma prawo używania pieczęci z wizerunkiem orła, ustalonym dla godła Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Bank państwowy nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych.

Art. 7. 1. Bank państwowy nie odpowiada za zobowiązania Państwa.

2. Państwo nie odpowiada za zobowiązania banku państwowego, z wyjątkiem zobowiązań określonych w art. 37.

Art. 8. 1. Na czele banku państwowego stoi naczelny dyrektor, który kieruje działalnością banku zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów i na podstawie uchwał dyrekcji oraz reprezentuje bank na zewnątrz.

2. Dyrekcja banku podejmuje uchwały niezbędne dla wykonywania zadań banku.

3. W skład dyrekcji banku wchodzi: naczelny dyrektor, zastępcy naczelnego dyrektora oraz inni członkowie dyrekcji.

Art. 9. 1. Do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banku państwowego są upoważnieni:

- 1) naczelny dyrektor — samodzielnie,
- 2) dwie osoby działające łącznie spośród:
  - a) pozostałych członków dyrekcji banku,
  - b) pełnomocników powołanych przez naczelnego dyrektora banku lub przez osobę przez niego do tego upoważnioną, działających w granicach udzielonych im pełnomocnictw.

2. Do wykonywania czynności określonego rodzaju lub czynności szeregowych osoby wymienione w ust. 1 mogą ustanowić pełnomocnika działającego samodzielnie w granicach swego umocowania.

Art. 10. 1. Statut banku państwowego zatwierdza Rada Ministrów na wniosek Ministra Finansów.

2. Statut banku określi:

- 1) podstawowe czynności bankowe, których wykonywanie wchodzi w zakres działalności banku,
- 2) organizację banku oraz sposób tworzenia i zamykania oddziałów i innych placówek operacyjnych,

3) sposób powoływania organów banku oraz zakres i sposób ich działania,

4) przepisy dotyczące funduszków własnych, gospodarki wewnętrznej oraz sprawozdawczości i rachunkowości.

Art. 11. Szczegółowy zakres działalności banku państwowego ustala w ramach statutu Minister Finansów w drodze zarządzenia.

Art. 12. 1. Bank państwowy otwiera i prowadzi rachunki bankowe, na których jednostki gospodarki narodowej oraz inne osoby prawne i fizyczne gromadzą swoje środki pieniężne zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. Bank przeprowadza oraz kontroluje zgodnie z obowiązującymi przepisami rozliczenia pieniężne jednostek gospodarki narodowej.

Art. 13. 1. Bank państwowy udziela kredytów w ramach planów kredytowych, objętych planami kredytowymi sporządzanymi przez Narodowy Bank Polski.

2. Od udzielonych kredytów bank pobiera odsetki według zasad ustalonych przez Radę Ministrów.

Art. 14. 1. Rada Ministrów określa, jakie rodzaje rachunków prowadzonych przez bank państwowy podlegają oprocentowaniu i w jakiej wysokości.

2. Minister Finansów w drodze zarządzenia określa wysokość prowizji i opłat bankowych pobieranych przez bank za czynności bankowe.

Art. 15. W związku ze swoimi zadaniami bank państwowy ma prawo:

- 1) sprawować — w zakresie ustalonym przez Radę Ministrów — kontrolę działalności finansowo-gospodarczej jednostek obsługiwanych przez bank oraz przestrzegania przez nie dyscypliny finansowej i inwestycyjnej,
- 2) żądać od jednostek gospodarki narodowej składania ustalonych obowiązującymi przepisami planów oraz bilansów i innych sprawozdań finansowych, a także innych materiałów niezbędnych do wykonywania działalności banku,
- 3) sprawdzać w jednostkach gospodarki narodowej celowość przeznaczenia i zużycia zgodnie z przeznaczeniem udzielonych kredytów bankowych oraz stan zabezpieczenia tych kredytów.

Art. 16. Minister Finansów w drodze zarządzenia może zlecać bankowi państwowemu wykonywanie czynności nie przewidzianych w niniejszym prawie lub statucie banku oraz powierzać mu administrację wszelkiego rodzaju funduszków, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Art. 17. Poza czynnościami określonymi w niniejszym prawie i statucie bank państwowy wykonuje inne czynności określone szczególnymi przepisami.

Art. 18. 1. Minister Finansów może w drodze zarządzenia, nie naruszając statutowego zakresu czynności (art. 10), postanowić częściowe przejęcie agend oraz aktywów i pasywów jednego banku państwowego przez jeden lub kilka banków państwowych, określając jednocześnie termin, warunki i tryb przejęcia.

2. Z chwilą przekazania aktywów i pasywów (ust. 1) wierzytelności banku przekazującego przechodzą w granicach przekazania na banki przejmujące, a zarazem banki te stają się dłużnikami w miejsce banku przekazującego, który zostaje zwolniony z zobowiązań. Przejście praw i obowiązków banku przekazującego na banki przejmujące następuje z mocy samego prawa.

3. Hipoteki, poręczenia i prawa zastawu ustanowione dla zabezpieczenia zobowiązań nie wygasają, lecz przysługują nadal bankowi przejmującemu, jeśli stał się wierzycielem, lub przeciwko niemu, jeśli stał się dłużnikiem. W stosunku do zabezpieczeń będących przedmiotem wpisu do księgi wieczystej lub rejestru publicznego przejście zostanie uwidocznione na jednostronny wniosek osoby uprawnionej. Wniosek taki zaopatrzony w zaświadczenie banku przekazującego o przejściu zabezpieczenia stanowi podstawę dla dokonania wpisów w księgach wieczystych i rejestrach publicznych. Wnioski takie oraz czynności w postępowaniu dotyczącym prowadzenia ksiąg wieczystych i rejestrów są wolne od wszelkich opłat.

4. Przejście praw i obowiązków, o których mowa w niniejszym artykule, nie pozbawia dłużnika praw wynikających z przepisów art. 174 i 185 kodeksu zobowiązań.

Art. 19. 1. W celu zabezpieczenia udzielonych przez bank państwowy kredytów można ustanowić na rzecz banku zastaw na rzeczach ruchomych kredytobiorcy z pozostawieniem przedmiotu obciążonego zastawem w posiadaniu zastawcy lub osób trzecich.

2. Zastaw utrzymuje się w mocy na przedmiocie nim obciążonym bez względu na zmiany, którym przedmiot ten może ulec w toku przetrwania, a w przypadku połączenia przedmiotu obciążonego zastawem z innymi przedmiotami zastaw obejmuje również te przedmioty.

3. Umowa o ustanowieniu zastawu powinna być zawarta na piśmie i powinna określić przedmiot zastawu w taki sposób, jaki odpowiada jego właściwościom. Umowa ta powinna być wpisana do rejestru zastawów prowadzonego przez bank. Datą ustanowienia zastawu jest data wpisu umowy do rejestru.

4. Zaspokojenie należności z przedmiotu zastawu następuje w trybie przewidzianym w obowiązujących przepisach.

5. Tryb i warunki sprzedaży przedmiotów zastawu, stanowiących własność przedsiębiorstw państwowych, określone odrębne przepisy.

Art. 20. Bank państwowy może potrącić ze swego długu wierzytelność, której termin płatności jeszcze nie nadszedł, jeśli jednostka będąca dłużnikiem została postawiona w stan likwidacji, jak również we wszystkich tych przypadkach, kiedy służy mu prawo ściągnięcia swoich wierzytelności przed nadejściem terminu płatności.

Art. 21. 1. Księgi banku państwowego, wyciągi z tych ksiąg podpisane przez bank i zaopatrzone jego pieczęcią oraz wszelkie w ten sam sposób wysławione na piśmie oświadczenia zawierające zobowiązanie, zwolnienie z zobowiązań, zrzeczenie się praw lub pokwitowanie odbioru należności lub stwierdzające udzielenie pożyczki, jej wysokość i warunki spłaty mają moc prawną dokumentów publicznych oraz stanowią podstawę do dokonania wpisów w księgach wieczystych i rejestrach publicznych.

2. Wyciągi z ksiąg banku oraz inne dokumenty stwierdzające zobowiązanie na rzecz banku i zaopatrzone w oświadczenie banku, że oparte na nich roszczenia są wymagalne, mają moc prawną tytułów wykonawczych bez potrzeby uzy-

skiwania dla nich sądowych klauzul wykonalności. Egzekucja należności stwierdzonych tymi dokumentami odbywa się według wyboru banku bądź w trybie przepisany w kodeksie postępowania cywilnego, bądź w trybie egzekucji administracyjnej.

3. Bank nie może korzystać z uprawnień określonych w ust. 2 dla dochodzenia roszczeń przeciwko jednostkom, których spory z bankiem należą do właściwości państwowego arbitrażu gospodarczego.

4. Dłużnik może w drodze powództwa żądać umorzenia w całości lub w części egzekucji prowadzonej przez bank według przepisów kodeksu postępowania cywilnego bądź przepisów o egzekucji administracyjnej, jeżeli egzekwowana wierzytelność nie istnieje lub istnieje w kwocie mniejszej albo gdy dłużnik zgłasza wzajemne roszczenia nadające się do połączenia z wierzytelnością egzekwowaną.

5. W trybie zabezpieczenia powództwa sąd może na wniosek powoda zawiesić postępowanie egzekucyjne.

Art. 22. Powództwo przeciwko bankowi państwowemu wyłącza się wyłącznie przed sąd właściwy w miejscu siedziby banku bez względu na stosunek, z jakiego wynika roszczenie powoda, z wyjątkiem roszczeń wynikających ze stosunku pracy.

Art. 23. Egzekucja należności pieniężnych przypadających od banku państwowego jest niedopuszczalna. W celu otrzymania należności pieniężnej wierzyciel składa tytuł wykonawczy sądowy, arbitrażowy lub administracyjny bezpośrednio bankowi, który obowiązany jest bezwzględnie należność uiszczyć.

Art. 24. Bank państwowy korzysta na równi z jednostkami budżetowymi ze zwolnienia od podatków oraz od opłat skarbowych i sądowych.

Art. 25. 1. Dla finansowania i obsługi bankowej obrotów z zagranicą mogą być tworzone banki w formie spółek akcyjnych.

2. Utworzenie banku w formie spółki akcyjnej wymaga zezwolenia Rady Ministrów wydanego na wniosek Ministra Finansów.

3. Rada Ministrów na wniosek Ministra Finansów może zarządzić likwidację banku w formie spółki akcyjnej.

4. Statut banku w formie spółki akcyjnej zatwierdza Minister Finansów.

Art. 26. 1. Członków zarządu banku w formie spółki akcyjnej, powołanych w sposób przewidziany w statucie, zatwierdza Minister Finansów.

2. Jeżeli Minister Finansów odmówi zatwierdzenia lub udzielone zatwierdzenie cofnie, organ uprawniony na mocy statutu banku do powoływania i odwoływania członków zarządu obowiązany jest bezwzględnie przedstawić innych kandydatów oraz odwołać członków zarządu, co do których Minister Finansów cofnął udzielone zatwierdzenie.

3. W razie niezastosowania się przez właściwy organ statutowy banku do przepisów ust. 2 w ciągu siedmiu dni od daty decyzji Ministra Finansów odmawiającej zatwierdzenia lub cofającej udzielone zatwierdzenie, Minister Finansów może powołać zarząd banku z nominacji.

Art. 27. W razie stwierdzenia, że działalność banku w formie spółki akcyjnej narusza prawo lub statut, Minister Finansów może zawiesić w czynnościach władze banku przy równoczesnym zwolnieniu z urzędu wainego zgromadzenia

akcjonariuszów banku oraz ustanowić zarząd tymczasowy na czas do przeprowadzenia nowych wyborów władz przez walne zgromadzenie.

Art. 28. Bank w formie spółki akcyjnej może otwierać i zamykać w kraju i za granicą oddziały oraz inne placówki operacyjne na podstawie zezwolenia Ministra Finansów.

Art. 29. Bank w formie spółki akcyjnej ma prawo udzielania i zaciągania kredytów zagranicznych oraz udzielania i przyjmowania gwarancji w obrotach zagranicznych, o ile statut banku nie stanowi inaczej.

Art. 30. Bilans roczny oraz sprawozdanie roczne banku w formie spółki akcyjnej zarząd banku przedkłada Ministrowi Finansów niezwłocznie po zatwierdzeniu przez walne zgromadzenie.

Art. 31. Do banków w formie spółek akcyjnych mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 11—14 i art. 16—22 niniejszego prawa oraz przepisy kodeksu handlowego dotyczące spółek akcyjnych.

Art. 32. 1. Dla finansowania i obsługi bankowej ludności w zakresie rolnictwa, drobnej wytwórczości i usług na wsi i w mieście mogą być tworzone spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe.

2. Zadaniem spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych jest:

- 1) gromadzenie oszczędności pieniężnych ludności,
- 2) udzielanie pożyczek oraz obsługa finansowa ludności zamieszkałej na terenie działania spółdzielni,
- 3) wykonywanie innych czynności bankowych

— w zakresie ustalonym przez Ministra Finansów w porozumieniu z właściwą centralną organizacją spółdzielczą.

Art. 33. Minister Finansów w porozumieniu z właściwą centralną organizacją spółdzielczą może zlecać spółdzielniom oszczędnościowo-pożyczkowym wykonywanie czynności nie przewidzianych w niniejszym prawie lub ich statutach, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Art. 34. 1. Spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe mogą korzystać z kredytów w banku państwowym w ramach planu kredytowego; bank ten uprawniony jest do kontroli działalności pożyczkowej spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych w zakresie udzielonych im kredytów.

2. Wysokość odsetek, prowizji i opłat od operacji czynnych i biernych spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych określa Minister Finansów w drodze zarządzenia w porozumieniu z właściwą centralną organizacją spółdzielczą.

Art. 35. 1. Przepisy art. 12, 17, 20—22 stosuje się odpowiednio do spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych.

2. Minister Finansów może rozciągnąć w drodze rozporządzenia stosowanie przepisów art. 19 do zastawów ustanawianych na rzecz spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych.

Art. 36. Spółdzielnia oszczędnościowo-pożyczkowa może używać nazwy „bank” z dodaniem wyrazu „spółdzielczy” lub „ludowy”, z zachowaniem obowiązujących przepisów o nazwie spółdzielni.

Rozdział III.

Przepisy dotyczące wkładów oszczędnościowych.

Art. 37. Za zobowiązania banku państwowego z tytułu wkładów oszczędnościowych ludności pojęcza Państwo.

Art. 38. Wkłady oszczędnościowe ludności złożone w banku państwowym wolne są od zajęcia zarówno sądowego, jak i administracyjnego do wysokości 5.000 zł wkładu jednej osoby (niezależnie od ilości książeczek oszczędnościowych), jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Art. 39. Bank państwowy uprawniony jest do wypłacania z wkładów oszczędnościowych kosztów pogrzebu wkładcy, do wysokości odpowiadającej zwyczajom miejscowym i stosunkom majątkowym zmarłego, osobie, która z książeczką oszczędnościową przedłoży akt zgonu wkładcy oraz rachunki stwierdzające wysokość poniesionych wydatków.

Art. 40. Informacje dotyczące wkładów oszczędnościowych ludności nie mogą być udzielane przez bank państwowy, chyba że w związku z toczącą się przeciwko wkładcy sprawą karną lub karną skarbową informacji takich zażąda sąd lub prokurator.

Art. 41. Przepisy art. 38—40 stosuje się odpowiednio do wkładów oszczędnościowych ludności w spółdzielniach oszczędnościowo-pożyczkowych.

Art. 42. 1. Utracone książeczki oszczędnościowe na okaziciela podlegają umorzeniu na zasadach określonych w dekrete z dnia 10 grudnia 1946 r. o umarżaniu utraconych dokumentów (Dz. U. z 1947 r. Nr 5, poz. 20).

2. Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia zasady i tryb umarżania utraconych imiennych książeczek oszczędnościowych.

Rozdział IV.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 43. Przepisy niniejszego prawa, z wyjątkiem art. 11, 14 ust. 2 i art. 18, nie mają zastosowania do Narodowego Banku Polskiego.

Art. 44. 1. Utworzone na podstawie dekretu z dnia 25 października 1948 r. o reformie bankowej (Dz. U. z 1951 r. Nr 36, poz. 279 i z 1957 r. Nr 31, poz. 136) banki: Bank Inwestycyjny, Bank Rolny i Powszechna Kasa Oszczędności są bankami państwowymi w rozumieniu niniejszego prawa. Siedzibą tych banków jest m. st. Warszawa.

2. Rada Ministrów ustali podstawowe zadania banków wymienionych w ust. 1.

3. Dostosowanie statutów banków, wymienionych w ust. 1, do przepisów niniejszego prawa powinno nastąpić w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie tego prawa.

Art. 45. 1. Działające na podstawie dekretu, wymienionego w art. 44, banki: Bank Handlowy w Warszawie S. A. oraz Bank Polska Kasa Opieki S. A. są bankami w formie spółek akcyjnych w rozumieniu niniejszego prawa. Do banków tych nie ma zastosowania art. 25 ust. 2.

2. Przepis art. 44 ust. 3 stosuje się odpowiednio do banków wymienionych w ust. 1.

Art. 46. 1. Bank Gospodarstwa Krajowego jest bankiem państwowym w rozumieniu niniejszego prawa i wykonuje w szczególności czynności:

1) dotyczące instytucji kredytowych zlikwidowanych lub uznanych za zlikwidowane na podstawie dekretów: z dnia 25 października 1948 r. o zasadach i trybie likwidacji niektórych przedsiębiorstw bankowych (Dz. U. z 1948 r. Nr 52, poz. 410, z 1949 r. Nr 35, poz. 256 i z 1951 r. Nr 31, poz. 240), z dnia 25 października 1948 r. o zasadach i trybie likwidacji niektórych instytucji kredytu długoterminowego (Dz. U. z 1948 r. Nr 52, poz. 411 i z 1951 r. Nr 31, poz. 241) oraz z dnia 25 października 1948 r. o reformie bankowej (Dz. U. z 1951 r. Nr 36, poz. 279 i z 1957 r. Nr 31, poz. 136),

2) zlecone temu bankowi przez Ministra Finansów.

2. Bank Gospodarstwa Krajowego uprawniony jest do występowania przed sądami, urzędami i innymi organami w wykonywaniu czynności przewidzianych w ust. 1.

3. Minister Finansów nada Bankowi Gospodarstwa Krajowego statut, zgodny z postanowieniami niniejszego prawa i z zakresem działania tego Banku.

Art. 47. Otwarcie na obszarze Państwa oddziału zagranicznego banku może nastąpić tylko na podstawie zezwolenia Ministra Finansów i na warunkach określonych przez Ministra Finansów.

Art. 48. Wierzytelności klientów w walutach obcych w banku państwowym lub w banku w formie spółki akcyjnej, przeznaczone do wykorzystania w eksporcie wewnętrznym, wolne są od zajęcia zarówno sądowego, jak i administracyjnego do wysokości równowartości kwoty 3 000 zł.

Art. 49. 1. Tracą moc wszelkie przepisy w przedmiotach unormowanych w niniejszym prawie. W szczególności tracą moc:

1) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowym (Dz. U. Nr 34, poz. 321 wraz z późniejszymi zmianami),

2) dekret z dnia 25 października 1948 r. o reformie bankowej (Dz. U. z 1951 r. Nr 36, poz. 279 i z 1957 r. Nr 31, poz. 136)

2. Tracą moc:

1) dekret z dnia 25 października 1948 r. o zasadach i trybie likwidacji niektórych przedsiębiorstw bankowych (Dz. U. z 1948 r. Nr 52, poz. 410, z 1949 r. Nr 35, poz. 256 i z 1951 r. Nr 31, poz. 240),

2) dekret z dnia 25 października 1948 r. o zasadach i trybie likwidacji niektórych instytucji kredytu długoterminowego (Dz. U. z 1948 r. Nr 52, poz. 411 i z 1951 r. Nr 31, poz. 241).

3. Jednak przepisy dekretów wymienionych w ust. 2 pozostają w mocy w zakresie czynności przewidzianych w tych dekretach, a dotychczas nie zakończonych.

Art. 50. 1. Zachowuje moc rozporządzenie Kierownika Resortu Gospodarki Narodowej i Finansów z dnia 5 października 1944 r. o czynnościach bankowych na obszarach wyzwolonych spod okupacji (Dz. U. z 1944 r. Nr 7, poz. 38, z 1945 r. Nr 1, poz. 4 i Nr 14, poz. 86, z 1949 r. Nr 9, poz. 57),

2. Minister Finansów może w drodze zarządzenia uchylić w stosunku do poszczególnych lub wszystkich banków stosowanie przepisów rozporządzenia wymienionego w ust. 1.

Art. 51. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy pozostają w mocy przepisy wykonawcze wydane na podstawie dekretu z dnia 25 października 1948 r. o reformie bankowej (Dz. U. z 1951 r. Nr 36, poz. 279 i z 1957 r. Nr 31, poz. 136).

Art. 52. Ustawa wchodzi w życie po upływie dwóch miesięcy od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: **A. Zawadzki**

Sekretarz Rady Państwa: **J. Horodecki**